

ЦРКВЕНО-СЛАВЕНСКИ
БУКВАР

са

ЧИТАЈКОМ

ЗА ДРУГИ РАЗРЕД СРПСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ.

ОДОРИО

СР. ЈСКО-НАРОДНИ ЦРКВЕНО-ШКОЛСКИ САВЕТ.

(Поправљено издаваше).

Цена 10 новч.

У НОВОМЕ САДУ,
ИЗДАЊЕ КЊИЖАРНИЦЕ А. ПАЈЕВИЋА.
1895.

ЦРКВЕНО-СЛАВЕНСКИ
БУКВАР

са

ЧИТАЛКОМ

ЗА ДРУГИ РАЗРЕД СРПСКЕ ОСНОВНЕ ШКОЛЕ.

ОДОБРИО

СРПСКО-НАРОДНИ ЦРКВЕНО-ШКОЛСКИ САВЕТ.

(Ноправљено издање.)

Цена је 16 новч.

У НОВОМЕ САДУ.
ИЗДАЊЕ И ШТАМПА А. ПАЈИЋИЋА.
1896.

А = а

Е = е

И = и

О = о

ОУ оу, ө = у

З и **Л** немају гласа.

Б=б, **БО** јер, **ИБО** јербо, **ОУБО** дакле.

В=в, **В'У**, на, **ВХ**, **ВО** у.

Г=г, **ИГО** јарам, **БОГХ**, **ОУБОГХ** сиромах.

Д=д, **ДА** да, нека, **ГАДХ** животиња
што мили, **ВОДА**, **ВОКЕДН** уведи, **ВДОВХ**
удов, **ВДОВА** удовица.

Ж=ж, **ЖЕ** и, а, **ИЖЕ** који, **ОУЖЕ** већ,
ДАЖЕ до, **ДАЖДЬ** дај, **ДОЖДЬ** киша, **БОЖДЬ**
воћ, **ЖАЖДА** жеђа, **ВИЖДЬ** види.

Зз=з, За, азъ ја, изъ, оуза свеза, оков,
гвоздъ, клин, чавао (ексер), **зовъ** зовем.

Кк--к, око, каково какво, **когда** кад,
звѣкъ звук, глас.

Лл==л, лѣвъ лав, **легко** лако, **ликъ** певачки
збор, **ложъ** лаж, **близъ** близу, **волкъ** вук,
курјак, **долгъ** дуг, **жало** жаока, **жезлъ** штап.

Мм==м, малъ мали, **междъ** међу,
мозгъ мозак, **молва** вика, **мѣжъ**, **домъ**
кућа, **мгла** магла.

Нн==н, на, не, недѣгъ болест, **низдъ** доле,
никогда никада, **бездна** бездан, **вина** узрок,
внѣгда кад, **внѣкъ** унук, **волна** талас, **вонъ**
напоље, **вонимъ** пазимо, **главнѣца** почетак,
главнна дубљина, **день** дан, **дондеже** док,
женѣ гоним, **изженѣтъ** изагнају, **инъ** други,
стран, **иногда** некад, **лоно** крило, наручје,
льна месец (на небу). **жизнь** живот.

Пп==п, пиво пиће, вода, **плодъ** род,
погибель погибао, **подвигъ** борба, устанак на
велико дело, **полъ** страна, **объ онъ полъ** с оне

стране, **ПОЛКъ** пук, народ, табор, **ПОЛНъ** пун,
ПАКИ опет, **ПОМНИ** сећај се, **ПОНѣ** бар, **ВНЕЗА-**
ПѢ изненада, **НЕПОКОЛЕБИМЪ** непревртљив.

Р=**р**, **РАБЪ** слуга, **РАБА** службеница, **РЖА**
 рђа, **РОГЪ** рог, снага, слава, понос, **РОДЪ** род-
 бина, племе, **БРАНЬ** рат, војна, **БРАГЪ** непри-
 јатељ, **БРАЖДА** непријатељство, **ДВЕРЬ** врата,
ОДРЪ одар, постеља, **БОДРЪ** бадар, јуначан,
КОРАБЛЬ лађа, **КРОВЪ** кров, стреха, **КРОВЬ**
 крв, **КРУГЪ** коло, **МИРЪ** мир, **МИРЕНЪ** миран,
КВАРИРЪ кип, **НРАВЪ** обичај, **ПИРЪ** весеље,
 част, **ПОВОРНИКЪ** бранилац, **ПОКРОВЪ** одбра-
 на, **ПРАВЕДЕНИЙ**, **ПРЕПОДОБЕНЪ** Богу угодан.

С=**с**, **СОНЖ** сан, спавање. **САНЖ** достојан-
 ство, **САПОГЪ** обућа, **СЕ** ево, гле, **СЕРПЪ** срп,
СКВЕРНА нечистоћа, **СКОРБЪ** скрб, брига, **СКРИ-**
 жалъ таблица, **СЛАДОКЪ**, **СЛЕЗА** суза, **СЛОВО**
 реч, **СКОТЪ** скот, марвинче, **СОЛЪ** со, **СОНМЪ**
 сајам, скўп, **СОСВДЪ** суд, **СПАСЪ** спаситељ,
 избавитељ, **ВЕСЪ** вас, сав, **ВЕСЬ** село, **ВЕСНА**
 пролеће, **ВЛАСЬ** коса, **ВОСКЪ** восак, **ВСЕГДА**
 увек, **ДНЕСЬ** данас, **ПЕСЪ** пас, **ПЕСОКЪ**.

Тт=т. татъ крадљивац, тварь ствар,
тврдъ тврд, **тернъ** трн, **тма** помрчина,
 мрак, **тонко** танко, **тресъ** трес, **тъкъ** сало,
 масти, једрина, дебљина, **тъне** забадава, **вертъ**
 врт, **вертепъ** пећина, колеба, **возрастъ** уз-
 раст, **востокъ** исток, **внити** ући, гортань
 грло, **жатва** жетва, **жити** живети, **ити** ићи,
крестъ крст, **окрестъ** около, **перстъ** прст,
 перстъ прах, земља, **плотъ** тело, **потъ** зној,
смерть смрт, **снити** сићи, спати спавати,
столпъ ступ, **стыдъ** стид, **стыдень** хладноћа,
алкати гладнити, **еквасити** окусити,
внимати пазити, **вопити** вапити, викати,
востати устати, дићи се.

Фф=ф. **Фаресъ, Фанчила, Стефанъ.**

Хх=x. **хвала, хвалити, холмъ** хумка,
храмъ кућа, црква, **хранити** чувати, **хвдъ,**
хвла хуљење, **хвожество** вештина, **хвож-дожникъ,** **верхъ** врх, **воздвхъ,** **входъ**
 улазак, **искохнити** усахнути, осушити се,
свхъ сув, **оухо** уво, **Пасха** Ускре.

Ц—ц, царъ, царица, церковъ, аг-
нацъ јагње, живодавецъ, зерцало огледа-
ло, колесница кола, конецъ крај, оцетъ
оцат, (сирће), птенецъ тиче, прншлецъ до-
шљак, сердце срде, синце тако, солнце сунце,
творецъ творац, темница тавница.

Ч—ч, чадо чедо, часъ сат, време,
часть чест, део, честь част, членъ члан,
чтецъ чатац, червъ црв, червленъ црвен,
черни цри, черпати црпсти, черта црта,
чертати цртати, чертогъ соба, дворана, чи-
сло број, чистота, чрево црево, утроба,
чреда ред, чти штуј, чтити штовати, что
шта, чвти осетити, чвждъ туђ.

Брачъ лекар, далече далеко, желчъ жуч,
лвча зрак, молчати мучати, ћутати, паче
преко, напаче особито, обаче али, печаль
жалост, почто зашто, прнчча мудра изрека,
источникъ извор, кончинна крај, начало
почетак, началникъ начелник, велико-
моченикъ.

Шш—ш, шарж боја, швмж хука, виј-

ШИ саслушај, прими к срцу, **ЛИШИ** одвише, **НЕ ЛИШИ** не ускрати, **СОКРВШИ** скрши, **СТРАШЕНЖ**, и **ВОЗШЕДШАГО** на небеса, **СШЕДШАГО** сж небесж.

Т=је, вѣра, вѣнецж, вѣда, вездѣ свуда, бдѣти будан бити, вѣкъ, вж вѣки, прежде всѣхъ вѣкъ, вѣдѣти знати, вѣмж знам, вѣченж, грѣхъ, дѣва девојка, завѣтъ уговор, здѣ овде, зреѣти гледати, кромѣ окром. крѣпость снага, кѣпѣль купка, мѣдь бакар, мѣхъ мешина, пѣти певати, пѣтлж петао, рѣка, свидѣтелство сведоцба, скѣтъ светлост, сквозѣ скроз, соѣтъ договор, совѣсть савест, цѣлж цео, здрав, цвѣтъ, ћздѣти једити, жикѣти, недовмѣвати умом не схватити, сѣтовати жалити, свѣтилникъ светило, чловѣкъ човек, побѣдоносецж.

ЛѢ=ље, лѣто година, лѣстница, довлѣти задовољити, **НЕ ТАЋИНЕНЖ** који се не поквари, не иструне, **КЛѢТЬ** соба, **ПЛѢНЖ** плачка, **ПЛѢНИТИ** заробити, **ПОВЕЛѢТИ** за-

пovedati, слѣдъ траг, слѣпъ, хлѣбъ, в' дѣлѣхъ у делима, в' начаљъ у почетку, в' малъ у мало.

нѣ=ње, нѣмъ, нѣсть није, внѣ на пољу, гнѣвъ срдња, мнѣ мени, позднѣ позно, снѣдъ јело, снѣгъ.

Ее=је,* его љега. Егоже кога, Егда кад, единъ, единство, еже које, емо љему, есть, естество нарав, природа, јестаство.

Юю=ју, юдолъ долина, юзникъ су- жањ, юность младост, юноша младић, вскю зашто, знаю, чаю чекам.

лю=љу, блюдите чувајте, блусти чу- вати, соблюди насъ сачувај нас, глаголю- вамъ кажем вам, сплю спавам, Боголю- бецъ, чловѣколюбецъ.

њю=њу, жню жњем, Пожню, помнио се- тићу се, оутренюемъ оутренюю глубокъ.

ї=и, епіскопъ владика, ківотъ ковчег, сандук, міръ свет, віно, сікеръ опојно пиће, вію бијем, гнію трунem, ідолъ кип, Іисусъ

*.) У почетку речи као: је.

**Христосъ, Филиппъ, Херувимъ и Серафимъ
анђели вишег реда.**

Ы—и, ВЫ вас, НЫ нас, НЫНЪ сада, МЫшица, РЫба, РЫЗД хальина, ВЗЫТИ узићи, ВОЗВЫСИТИ узвисити, ЗАБЫВАТИ заборављати, ИЗЫТИ изаћи, ЕЛИЦЫ који, ОУТЫТИ угојити се, ВЫНѢ свагда, МЫСЛЬ мисао, ВЛАДЫКА господар, ПАСТЫРЬ, ВЛАДЫЧЕСТВОВАТИ господарити.

**І—j,* Іаиръ, Іафетъ, Іерусалімъ,
Іуда.**

ИІ—ја, ЈАВЪ јавно, ЈАДЪ јело, ЈАДЖЪ јед, отров, ЈАТИ узети, ЈАСТИ јести, ЈАЖЕ која, ЈАКОЖЕ као што, ЈАЗВА пукотина, рупа, рана, ЈАЗЫКЪ народ, ЈАЗЫЧНИКЪ незнабожац, ЈАРОСТЬ љутина, ЈАБЛКО јабука.

А—ја, МА ме, ТА те, ВСА све, НМА име, БРЕМА бреме, ВРЕМА, ДѢТА дете, ДѢВАТЬ, ДЕСАТЬ, ЖРЕБА ждребе, ЗЛАЦЪ зец, ЗАТЬ зет, МАСО, МАТЕЖЪ, МѢСАЦЪ, АЗЫКЪ

*) Пред самогласком читати се као j.

језик, плема, патъ, пата, патокъ, радъ,
сватъ, стеза стаза, **тагота, взати** узети,
вазати, поманъти, смасти, стажати
 стећи, **оуванъти, оузавити** ранити, **чадати** чекати.

ла—ља, тла трулеж, рђа. **клати, клатва, ладина, пласати** плесати, играти,
клатвопрествникъ.

на—ња, вона мирис, **кназъ, снати,**
сватына, постына, да исполнатса
 да се испуне, **всѧ внутренна моя** све
 унутарње моје.

й=j, тай тајно, **Май,** рай, величай
 слави, **дѣлай** ради, **не пожелай,** не забивај
 не заборављај, **Ходатай** који за другог моли,
 — **сей** овај, **тавлей** који си показао, **шестъ**
дней дѣлай, **Иггей,** **Индрей,** **Сврей,**
Елеј уље, **Іерей,** **архієрей,** **Іессей,** **Фарисей,**
 — **той,** тај, **мой,** **твой,** **пойте,** покой мир,
 одмор, **разбойникъ,** — **дарвай,** ликвай, **радвайса,** **красвайса** дичи се, **благовѣстввай,**
непослушестввай, **швайца** левица — **даай**

који дајеш, съдай, исполнај који испуњаваш, јеј њој, јеј же којој, дѣлај који ради, благодѣј добротвор, ненадѣјтеса не најдате се, честнѣйшю и славнѣйшю најчаснију и најславнију, сватѣйшиј, пресвѣтлѣйшиј, всепресвѣтлѣйшаго најветлијег.

И—иј, божиј, благиј, велиј вељи, ветхїј стари, кїј који, кїјждо сваки, кїјлибо ма који, крѣпкїј јаки, легкїј лаки, магкїј меки, тонкїј танки, тажкїј тепки, всакїј, вишнїј високи, здѣшнїј овдашњи, дрѣвнїј прастари, всаческиј свакојаки, пренсподнїј најдоњи, Івнїј, Івлїј, Јарсенїј.

М—иј, првый први, вторый други, днѣвный, иный страни, патый, сватый, селныј пољски, сирый сиротан. Цѣлый здрави, черлнныј црвени, честныј часни, юныј млађи.

Блаженый срећни, возлюбленыј, ксениныј, дерзновенныј, непокиннныј невини, нечаданый изненадни. Плѣненныј зарабљени, сопротивный супротии, торжест-

ВЕННЫЙ свечани, **БЛАГОЧЕСТНЫЙ**, **НЕПРИКОСНОВЕННЫЙ** који се не дира.

СС—а, СВЕЗДА, СВЕРЬ, **СЛАКИ** трава,
влат, **СМІЙ** змија, змај, **СЛѢВА** зло, **СЛОСЛОВИТИ,**
СВІЛНЫЙ врло велики.

ОД—о, ОТЕЦЖ, ПРАОТЕЦЖ, ОКРАЗЖ, ОБЛАКЖ, **ОТРОКЖ** дечко, **ОТРОЧА** дете, **ОВІДЖ.**

СШ—о, ШБНДА увреда, **ШБНДЂТИ,** **ШБЛАСТЬ** предео, **ШБРЂСТИ** наћи, **ШБЂТЖ** обећање, **ШДЕЖДА** одећа. **ШЖИДАТИ** очекивати, **ШЗАРИТИ** обасјати, **ШПЛОТЪ** ограда, **ШСКВЕРНИТИ** окаљати, **ШСТАВИТИ** опростити, **КАМШ** куда, **КОСНШ** касно, **КВПНШ** заједно, **ПРИСНШ** свагда, **ПРАМШ** према, **СОГЛАСНШ** сложно, **ТОКМШ** само, **ОУБНШ** дакле, **Ш МИРЂ** всегш міра за мир целог света, **ЧАСТШ** често, **ТАКШ** кад, да, јер, о како! **СВІЛШ** врло, **ЕЛИКШ** колико, **ІАКВЖ,** **ІЕРІХШНЖ,** **ІШАННЖ,** **ІШВЖ,** **ІШНА,** **НШЕ,** **ІШСИФЖ,** **ІШРДАНЖ,** **СІШНЖ,** **ФАРАШНЖ.** **С! С! С!** Христе! Спасе мой!

СШ—от, **ШКЕРЗН** отвори, **ШКЕРГИВТИ,**

**Шенъ споља, Шкѣтъ одговор, Швратити,
Шрицати, Шродж, Шгнати, Шженѣ, Шдати
предати, Шнти, Шложити, Шнюдж никако,
Шкѣдѣ, Штѣдѣ, Шселъ одсад, Штолъ од то
добра, Шесюдѣ од свуда, Ш обоюдѣ с обе
стране.**

**Оу—д, Оукаж, Оузж, Оулз,
Оуламз, Оурілж.**

**Эз—кс, Эрэж, Пргаэрэж, Мадимз,
Илеэй, Илеэандрж.**

**Ψψ—пс, Ψаломж песма, Ψалтырь,
Ψамфонж.**

**Өд—тх, Өавирж, Өөдшрж, Өшма,
Өөдшсій, Өөфілж, Өданасій, Өарда,
Өатдей, Өлісаведж.**

**Үү—и, Күрж, Күрілж, муро мири-
саво уъе, пресвутерж свептеник, сүмболж
образац, Өүмешнж.**

**Ү—в, Үнгустж, Եва, Үнгеній, Պա-
ւелж, Үнҗентій.**

Ү—ј, Үакінчж, Մայսեй.

Е—је, мое, моемъ, моей, моего, твоё, твой,
твоемъ, все узлуд, благое, всякое, новое, скатое,
чармное, бесконечное, тридневное, величаемъ, козни-
лаетъ, отче, рождесѧ, Быдлеемъ.

И—ји,* монъ, тонъ, веатнъ, вонистео, во-
спонимъ, достони, е' православи, е' единомыслій.

Ід—ија, варіа, Виданіа, Атадима круна, Маріа,
Иліа, Исаїа, Іереміа, Софія, Філософіа.

Їб—ије, авѣ одмах, вытіе биће, выліе биље, велико
велико, житіе живот, зеліе зеље, жревіе коцка, здра-
віе здравље, людіе људи, питіе пиће, прѣніе борба,
соніе савање, царіе цареви, јстіе јело.

вездміе безумье, востаніе устанак, гананіе заго-
нетање, движеніе крестање, дыханіе дисање, желаніе,
злочестіе, знаменіе, истиліе тружење, ловзаніе љуб-
љење, писаніе, подобіе слика, пришествіе долазак,
сланіе сјајност, скончаніе крај, сокраніе скуп, согласіе
слога, спасеніе избављење, страданіе, теченіе течај,
оуспеніе заспање.

Лб—ъе, воле, земле, Перрамле.

ЛН—ъи, земли, воли, коравли, Перрамли.

ОД—оъ, волшій већи, волшее, произволное.

* После сакогласа као : ји.

НБ—ье, господне, огнемъ, къ немъ, кнѣтрене.

прадѣдне, ѿ него, на него, ѿ немъ.

НН—ни, ника, книга, книжница, съ ними, къ

нимъ, на нихъ.

НЙ—иј, кнѣтрењи унутарњи, кнѣшниј спољ-

ни, влажниј, горниј, господниј, днешињ.

ГГ—аг, аггелъ ангел, тако је и **АГГЕЛЪ**, аггелскій,

архаггелъ, архаггелскій, еаггелъ, еаггелстъ, еаггелскій.

ГК—ик, сугкалаz синек, протосугкалаz прото-

синек. Пакратий Панкрати.

Щ—шч, ације ако, кајије ствар. діри кћи. ноћи

воћи, помоћи, помоћи, пећи, пица пиво, храва. рећи

рећи, сеќира, сожеји, тише таште, празно, обише.

единосѣције, щитъ штит, одбрана, заклон. щедръ

штедар, подашан, щедрота, жилице став, ницији спро-

мах, ницијата спротиња, хранилище место где се што

чува, сокровище благајва, алчнији и жажднији који

су гладни и жедни, скројије воће, насытији наситити.

појешене постење, прошиене праштање, крејене, благо-

вѣшене, причајене, проскејене, зашијене заклон.

Лъ—ль, благодѣтель, кседержитељ, дѣлатељ. по-

датељ, побѣдитељ, редитељ, сватитељ, скободитељ,

содѣтель, **Спаситељ**, очитељ, хранитељ, цѣлитељ.

Нъ—њ, конъ, к' онъ, на нъ, огњь, ремень кајаш.

СЛАВЕНСКА ПИСМЕНА

ВО АЗБУЧНОМ РЕДУ

И	І	РУСКИЕ СИГ	СЛАВЕНСКА ПИСМЕНА	И	І	РУСКИЕ СИГ	СЛАВЕНСКА ПИСМЕНА
А а	ꙗ	аз		Ї ї	ꙗ		
Б б	ꙑ	буки		Ќ ќ	ꙙ	како	
В в	Ѡ	вједи		Л л	Ꙡ	људи	
Г г	ꙓ	глаголь		И и	Ꙣ	исъѧтє	
Д д	Ꙕ	добро		Н н	ꙕ	нам	
Ѡ ѡ	Ѡ	јест		Ѡ о	Ѡ	он	
Ж ж	Ѡ	живјите		П п	ꙗ	покој	
Ѕ ѕ	ꙕ	зјело		Р р	Ꙕ	рџи	
З з	Ѡ	земља		С с	Ѡ	слово	
И и	ꙓ	иже		Т т	ꙗ	тврдо	

ЛІ	РУСЬКА-СЛАВІЯ	ВІДОВА ІМЕННА	ЛІ	РУСЬКА-СЛАВІЯ	ВІДОВА ІМЕННА
Ѣ є	Ѣ є	је	Ѥ ѕ	Ѥ ѕ	ју
Ѫ ю	Ѫ ю	ју	Ѱ ѿ	Ѱ ѿ	о
Ѳ Ѳ	Ѳ Ѳ	ферт	Ѿ ѵ	Ѿ ѵ	от
Х ѵ	Х ѵ	хјер	Ӣ Ӣ	Ӣ Ӣ	(велико) ј
҆ ҆	҆ ҆	ци	Ӣ Ӣ	Ӣ Ӣ	(мало) ј
҇ ҇	҇ ҇	чевв	Ӯ Ӯ	Ӯ Ӯ	кси
҉ ҉	҉ ҉	ша	Ѱ Ѱ	Ѱ Ѱ	осв
Ҋ Ҋ	Ҋ Ҋ	шча	Ӫ Ӫ	Ӫ Ӫ	тита
Ҍ Ҍ	Ҍ Ҍ	(дебело) јер	Ѷ Ѷ	Ѷ Ѷ	ижица
ҍ ҍ	ҍ ҍ	(танко) јер			
ҏ ҏ	ҏ ҏ	јери			
Ґ Ґ	Ґ Ґ	јав			

ТИТЛЕ И СКРАЋЕНЕ РЕЧИ.

— проста титла, ^с слово-титла, ^т он-титла,
 — добро-титла, ^р рци-титла.

а́гах (читай) ангел	глаголи (читай) глаголати
а́гаскӣ а́нгелски	Даа дјева
а́паз а́постол	А́птио дјевство
а́пласкӣ а́постолски	Да́вид Да́вид
Ба́гъ Бог	Да́нь день
Ба́жество Божество	Да́ньс днес
Ба́гъ благ	А́хъ дух
Ба́йенъ благословен	А́хобный духовни
Ба́женъ блажен	Е́пископ епископ
Ба́ца, Ба́ца, Богородица	Е́вангелие евангелије
Ба́ка владика	Е́вангелист евангелист
Ба́чица владичица	И́мак имјарек
Ба́скрение воскресеније	И́исъ Иисус
Га́дъ Господ	Иеруали́з Јерусалим
Га́денъ господеви	И́иль Израиль
Га́нь господењ	И́зраи́ль израильев
Га́ла глагола	И́зраи́льский израильски
Га́ю глаголу	Кръст крест

кртѣль	креститељ	принш	приспо
крїженїе	крещепије	прѣпвенд	преподобен
любомрѣ	љубомудр	пророкъ	пророк
млнечъ	младенец	прѣтеча	предтеча
мардїе	милосердије	прѣтолъ	престој
матъ	милост	ржтво	рождество
матына	милостниња	сѣнце	солнце
матка	молитва	сѣз	син
млю	мољу	срѣде	сердце
мростъ	мудрост	стѣ	свјат
Мріа	Марија	стѣль	свјатитељ
мати	мати	стрѣтъ	страст
матрь	матер	сїенникъ	свјашченник
мѣцъ	мјесајац	трїца	троица
мченикъ	мученик	трїченъ	троицен
небо	небо	ѹчтль	учитељ
нлла	недјеља	Хрѣтосъ	Христос
оцъ	отец	царь	цар
оѣ	отеч	црскїй	царски
пнлиникъ	понедјељник	црствїе	царствије
прѣнх	праведен	чакъ	човјек
премрѣсть	премудрост	чѣнѣйши	честњејши.